

Utmaningar och möjligheter på arbetsmarknaden i krisens spår

Lars Calmfors

ESO

10/6-2020

Många stöd

Direkta sysselsättningsstöd

- Slopade arbetsgivarinträde i sjukförsäkringen
- Nedsatta sociala avgifter
- Permitteringsstöd

Indirekta sysselsättningsstöd

- Statsbidrag till kommuner och regioner
- Hyresstöd
- Stöd till företag med stora omsättningstapp

Permitteringsstödet

- Nära 500 000 personer – 10 procent av arbetskraften
- Beräknad kostnad i år: 95 miljarder kronor – 2 procent av BNP
- Arbetslöshet utan permitteringsstöd: 13 procent???
- Förhindra samhällsekonomiskt effektiva matchningar från att slås sönder
- Nödvändig åtgärd i den akuta krisfasen
- Stöd till korttidsarbete tenderar att konservera existerande näringslivsstruktur
- Växande problem över tid
- Samhällsekonomisk förlust av inaktivitet också under *övergångsfas*
  - utbildning
  - jobbväxling

Förändringar av stödpolitiken

- Gradvis sänkning av subventionsnivån i permitteringsstödet
- Krav på arbetsgivare anordna utbildning
- Vrid politiken mot mindre konserverande stöd
  - nedsatta sociala avgifter
  - rekryteringsstöd (anställningsstöd)
- Uthyrningsstöd?

Alternativa aktiviteter

Utbildning

- Språkutbildning för utrikes födda
  - ekonomiska incitament
- Digital kompetenshöjning
- Yrkesinriktad arbetsmarknads-
utbildning

Arbete

- Sjukvård och omsorg
- Logistik runt testning
- Smitt- och kontaktspårning

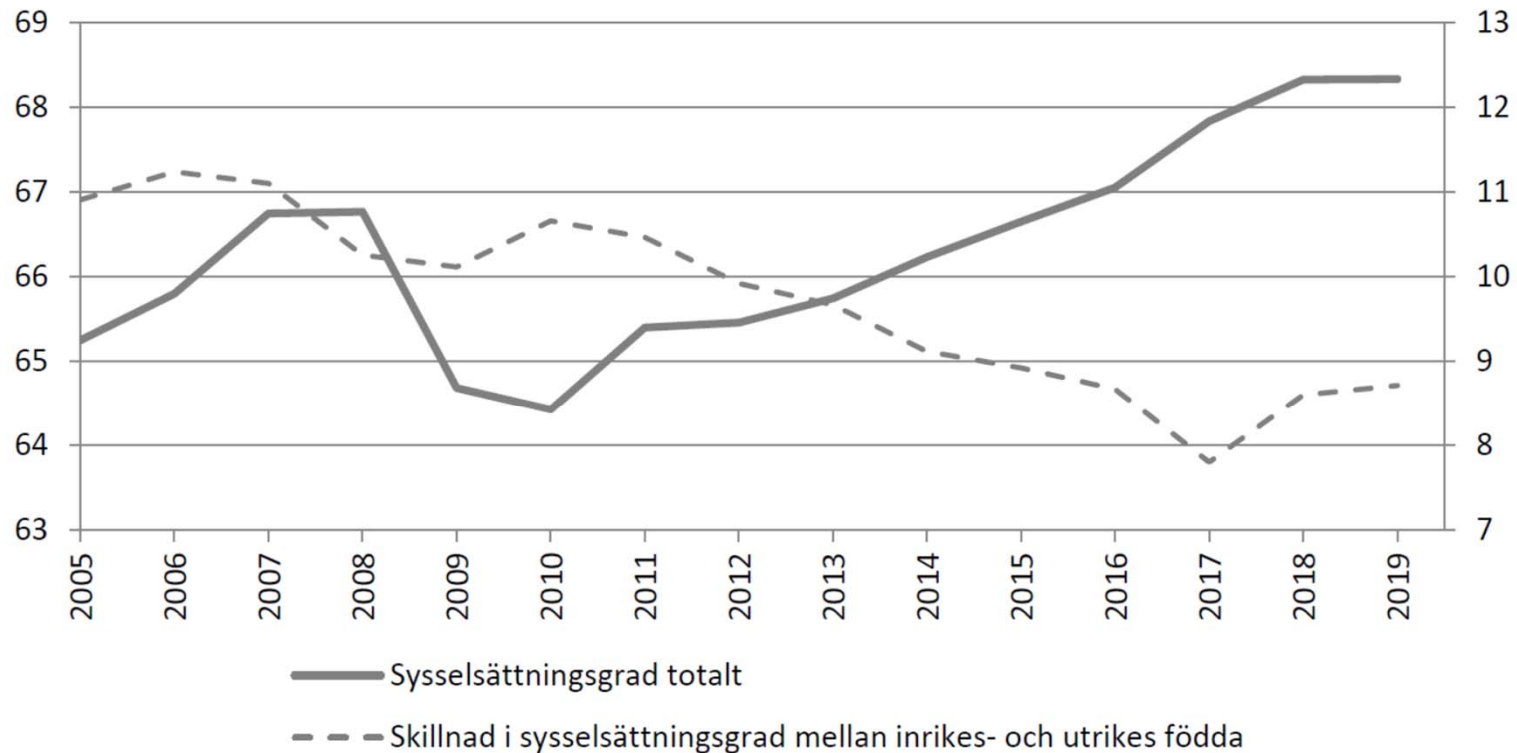
Mer generös a-kassa

- Grundbelopp, tak och kvalifikationskrav
- Risk för negativa incitamentseffekter om förändringarna blir bestående
  - effektiv ersättningsgrad stiger mer än formell ersättningsgrad
  - risk för bestående arbetslöshet vid kraftig strukturomvandling
- Förändringarna bör rullas tillbaka efter krisen
- Arbetslöshetsförsäkringen bör bli *konjunkturberoende*
  - mindre incitamentsproblem i dåliga tider
  - större stödbehov i dåliga tider

Lönebildningen

- Märket bör sättas lågt i höstens avtal
  - ettårigt avtal på grund av fortsatt osäkerhet?
- Relativlönehöjning för vård och omsorg
  - liten risk för överspillning på andra avtal
- Argumenten för enkla jobb med lägre minimilöner förstärks av krisen
  - lågutbildade i allmänhet och lågutbildade utrikes födda i synnerhet blir hårt drabbade av krisen

Total sysselsättningsgrad och skillnad i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda

LAS-diskussionen

- Generell forsknings slutsats: graden av anställningsskydd har liten effekt på sysselsättningen
  - fler nyanställningar
  - fler friställningar/avskedanden
- Men incitamenten för nyanställningar blir särskilt viktiga i återhämtningsfas
- Balans mellan anställningsskydd och kompetensutveckling
  - någon form av kompetenssparande

Finans- och penningpolitiken

- Återhämtning av sysselsättningen måste understödjas av efterfrågepolitiken
- Önskemål om att konsolidera de offentliga finanserna får inte leda till finanspolitisk åtstramning
- Behov av fortsatt expansiv penningpolitik
  - även om inflationen skulle skjuta över inflationsmålet